

Rapport

Klacht

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Beoordeling

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Conclusie

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Onderzoek

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Bevindingen Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de arrestantenverzorgers van het Arrestantencomplex Politie Utrecht (APU) te Houten hem in juni 2008 adequate medische verzorging hebben onthouden. Zo zouden zij hebben geweigerd direct een arts in te schakelen en zouden zij slechts via de intercom met verzoeker hebben gecommuniceerd in plaats van naar zijn cel te zijn gekomen.

Vervolgens klaagt verzoeker erover dat de politie verzoeker in het Herkenningsdienstsysteem (HKS) onterecht als HIV-positief heeft geregistreerd.

Feiten

Verzoeker werd verdacht van winkeldiefstal en is op 6 juni 2008 aangehouden door ambtenaren van het regionale politiekorps Utrecht. Om 17.54 uur werd hij ingesloten in het cellencomplex te Houten.

Verzoeker stelt dat hij 's avonds rond 22.00 uur zijn been aan de toiletpot heeft gestoten, waardoor een wond is ontstaan die behoorlijk ging bloeden. Volgens verzoeker heeft hij na ongeveer een half uur dan wel een uur om een arts gevraagd. Een arrestantenbewaarder zou een arts hebben geweigerd met de mededeling "we kunnen moeilijk voor jou een dokter laten komen". Nadat verzoeker nog een aantal malen gebruik had gemaakt van de intercom, werden zijn vragen naar zijn zeggen niet meer beantwoord. Verzoeker is op 7 en 8 juni 2008 door een arts bezocht. Toen bleek de wond niet meer te hechten.

Verzoeker stelt dat hij door de niet tijdige medische behandeling blijvend letsel aan zijn been heeft opgelopen.

Verzoeker heeft voorts bemerkt dat hij bij de politie geregistreerd stond als HIV-positief. Volgens hem heeft een politieambtenaar dat in 2001 in het bedrijfsprocessensysteem vermeld en is die HIV-registratie ook opgenomen in het landelijk systeem HKS.

Bij brief van 24 december 2008 heeft verzoekers raadsman een klacht ingediend bij het regionale politiekorps Utrecht. Verzoeker was het met de afhandeling van die klacht niet eens en wendde zich op 13 oktober 2010 tot de Nationale ombudsman. Naar deze gedraging die hierboven staat vermeld onder klacht, en die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht, werd een onderzoek ingesteld.

VISIE KORPSBEHEERDER

De korpsbeheerder heeft in zijn brief van 24 december 2009 aan de Nationale ombudsman gesteld dat verzoeker in het APU driemaal is bezocht door een arts; op 6 juni om 21.20 uur, op 7 juni om 10.30 uur en op 8 juni tussen 17.00 en 18.00 uur. In de registratie was niet vastgelegd dat verzoeker een beenwond had en de arrestantenverzorgers hadden de wond niet opgemerkt, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder acht de klacht over het onthouden van adequate medische verzorging niet gegrond.

De klacht dat verzoeker ten onrechte als HIV-positief geregistreerd staat, acht de korpsbeheerder eveneens niet gegrond. De verwerking in HKS had plaatsgevonden nadat politieambtenaar K. op 25 oktober 2001 (bedoeld wordt 15 oktober 2001; N.o.) in een ambtelijk verslag heeft vermeld dat verzoeker sero-positief was. K. had verzoeker destijds meegedeeld dat hij deze informatie zou opnemen in zijn ambtelijk verslag, aldus de korpsbeheerder.

INFORMATIE UIT MUTATIES EN PROCESSEN-VERBAAL

Met betrekking tot de medische zorg

Politieambtenaar SI. heeft op 7 juni 2008 geprobeerd verzoeker te verhoren. Hierover heeft SI. in het proces-verbaal van verhoor van 7 juni 2008 vermeld dat verzoeker niet de behoefte voelde om met hem in gesprek te gaan. Voorts staat in het proces-verbaal vermeld dat SI. er door het personeel van het APU op is gewezen dat verzoeker de nacht ervoor vervelend en/of recalcitrant was geweest. Verzoeker had het luikje van zijn celdeur met nat toiletpapier dichtgestopt en plekken in zijn cel waren met bloed besmeurd.

Ook had verzoeker diverse malen tegen de arrestantenbewaarders gezegd dat zij eraan gingen en was door het personeel besloten om niet meer alleen naar de cel van verzoeker te gaan.

Bovendien stond in het ambtelijk verslag van de politieambtenaren Sl. en H. van 8 juni 2008 vermeld dat verzoeker de medewerkers van het arrestantencomplex tijdens de insluiting constant met de dood heeft bedreigd. Hij riep continu dat hij iedereen dood zou schieten en dat iedereen eraan zou gaan.

In het totaaloverzicht van de insluiting staat dat verzoeker op 6 juni 2008 om 21.10 uur is bezocht door een arts en dat hij op 8 juni 2008 om 18.09 om een arts heeft verzocht. Verder staat in het overzicht niets vermeld over bezoeken van de arts.

Met betrekking tot de registratie in HKS

In een door politieambtenaar K. opgemaakt proces-verbaal van 15 oktober 2001 blijkt dat verzoeker op 14 oktober 2001 was aangehouden wegens diefstal. Naar aanleiding van deze aanhouding heeft K. verzoeker op 15 oktober 2001 geprobeerd te verhoren. Verzoeker wilde geen verklaring afleggen en K. verzocht hem tijdens het verhoor weer te gaan zitten, zodat hij de verklaring kon afsluiten. Verzoeker heeft toen het toetsenbord en het beeldscherm van de computer op de grond gegooid. Nadat K. verzoeker een armklem had aangelegd, heeft K. hem naar zijn cel gebracht. Verzoeker draaide zich in zijn cel om en heeft K. opzettelijk in zijn gezicht en op zijn jas gespuugd. In het proces-verbaal heeft K. vermeld dat hem ambtshalve bekend is dat verzoeker sero-positief is.

In een mutatie van de politieambtenaren O., E. en V. van 13 december 2001 staat onder meer vermeld dat zij verzoeker hebben aangehouden wegens diefstal. Tijdens zijn aanhouding en overbrenging heeft verzoeker een aantal malen op de betrokken politieambtenaren gespuugd. In de mutatie staat vermeld dat op het hoofdbureau is gebleken dat verzoeker sero-positief is. Hierover staat verder vermeld dat verzoeker zelf verklaarde niet HIV-besmet te zijn, maar dat hij dit eens tegen politieambtenaren in Eindhoven heeft gezegd om hen te bedreigen. In de mutatie wordt voorts de vraag opgeworpen om verzoeker te vragen bloed af te staan voor onderzoek om wellicht deze fabel de wereld uit te helpen.

In het proces-verbaal van 13 december 2001 staat onder meer vermeld dat verzoeker tijdens zijn aanhouding en overbrenging een aantal malen op de politieambtenaren heeft gespuugd en dat één van hen verzoekers speeksel in haar mond heeft gekregen.

In het proces-verbaal staat voorts vermeld dat er op het politiebureau contact is gelegd met de herkenningdienst van de politieregio Utrecht. Een medewerker van de herkenningdienst had meegedeeld dat verzoeker sero-positief is.

NADERE INFORMATIE POLITIE

Politieambtenaar F. heeft op 16 maart 2010 desgevraagd laten weten dat de HIV-registratie in HKS waarschijnlijk op 18 oktober 2002 heeft plaatsgevonden. Op die dag is het dossier verwerkt in HKS, aldus F.

F. heeft tevens laten weten dat de HIV-registratie uit HKS is verwijderd nadat verzoeker medische informatie had verstrekt waaruit bleek dat hij niet besmet was.

Politieambtenaar N. van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost (waaronder Eindhoven valt) heeft bij mail van 1 juni 2010 laten weten dat verzoeker niet in hun bedrijfsprocessensysteem voorkomt en dat ook in HKS geen enkele vermelding is aangetroffen.

Desgevraagd heeft politieambtenaar X (contactpersoon voor de Nationale ombudsman) op 2 juni 2010 laten weten dat politieambtenaar V. zich niets kan herinneren van de mutatie van 13 december 2001, waarin vermeld staat dat verzoeker tegen politie-ambtenaren in Eindhoven zou hebben gezegd dat hij sero-positief was. O. is niet meer werkzaam bij de politie en niet bereikbaar, aldus M.

Op 23 juni 2010 heeft politieambtenaar M. laten weten dat politieambtenaar E. zeker weet dat zij over verzoeker geen contact heeft gehad met collega's in Eindhoven, maar dat zij tijdens een briefing had gehoord dat verzoeker sero-positief was.

VERKLARING ARTSEN

De heer X is arts en werkzaam bij de Forensische Medische Maatschap Utrecht (FMMU). Hij heeft verzoeker op 7 juni 2008 in het APU bezocht. X heeft tegenover een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer verklaard dat de artsen van de FMMU binnen 30 minuten in het APU aanwezig zijn, nadat zij daartoe zijn opgeroepen. Wat er zich de avond en nacht voorafgaand aan zijn bezoek in het APU met verzoeker heeft afgespeeld, wist X niet. X heeft verzoeker in de spreekkamer gezien, en het enige wat hij wist, is dat verzoeker een verwonding aan zijn been had. Het is X niet bekend of de arrestantenbewaarders hem te laat hebben opgeroepen. Volgens X hebben de arrestantenbewaarders niets relevants tegen hem gezegd op het moment dat zij verzoeker aan hem hebben overgedragen.

Ook de heer B. is arts en heeft verzoeker op 8 juni 2008 in het APU bezocht. B. heeft tegenover een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman onder meer verklaard dat hij zich herinnerde dat verzoeker een grote open wond aan zijn been had en dat hij het bot kon zien zitten. Het stond B. bij dat verzoeker de dag ervoor door een collega-arts was gezien. Uit de gegevens die B. destijds had ingevuld, bleek hem dat er in de nacht van het ontstaan van de wond geen arts was gebeld. Toen verzoeker de volgende dag door een arts werd gezien, was het sluiten van de wond al niet meer mogelijk.

Omdat B. de situatie te risicovol vond (er bestond een verhoogde kans op een botinfectie), had hij contact met een chirurg opgenomen. In overleg met de chirurg had B. besloten de wondranden naar elkaar toe te brengen met hechtingen, maar de wond niet helemaal te sluiten omdat het daarvoor te laat was.

Volgens B. was het beter geweest als er in de nacht van het ontstaan van de wond direct een arts was gewaarschuwd. De wond had dan meteen goed gesloten kunnen worden, er was minder kans geweest op een infectie en de wond was fraaier genezen, aldus B.

Waarom er 's nachts geen arts was geweest, wist B. niet. Het kon volgens hem zo zijn dat de arrestantenbewaarders niet de moeite hebben genomen om serieus naar de wond te kijken of dat verzoeker een lastige arrestant was die zich niet adequaat liet helpen. B. heeft gesteld dat het vaak voorkomt dat arrestanten de bewaarders onheus of agressief bejegenen of zeer frequent om hulp vragen, zonder dat dat nodig is. Bij dit soort arrestanten is het zeer lastig voor de arrestantenbewaarders een reële schatting te maken van de eventuele medische zorg die nodig is, aldus B.

VERKLARING BETROKKEN AMBTENAREN

Met betrekking tot de medische zorg

De heer P. was destijds arrestantenbewaarder in het APU en de betreffende avond in dienst. P. heeft op 16 februari 2010 onder meer verklaard dat hij niets weet van de kwestie van verzoeker. Volgens P. wordt er in het APU nooit een arts geweigerd. Wanneer iemand een klein wondje heeft, wordt de arrestant gevraagd of hij kan wachten tot het spreekuur van de arts. Wanneer het personeel veel bloed ziet, wordt altijd een arts gebeld, aldus P. Indien een arrestant blijft zeuren om een arts, is het de groepschef die beslist.

Voorts heeft P. verklaard dat wanneer een arrestant vervelend blijft en continu op de intercom drukt, de intercom gedurende zo'n tien minuten uitgeschakeld kan worden. Het personeel ziet dan nog wel een rood lampje branden. P. heeft aangegeven dat hij een arrestant na 10 tot 20 oproepen wel wegdrukt. Dit gebeurt echter niet wanneer iemand om een arts blijft vragen.

P. heeft vervolgens verklaard dat wanneer een arrestant zijn celluikje heeft afgeplakt, er door het etensluikje naar binnen gekeken kan worden.

Ook mevrouw S. was destijds arrestantenbewaarder in het APU en zou de betreffende avond op de centrale post (waar de intercomverzoeken binnenkomen) hebben gezeten. Zij heeft verklaard dat de naam van verzoeker en zijn hele verhaal haar niets zeggen. Wanneer een arrestant om een arts vroeg, nam zij altijd telefonisch contact op met de arts, waarna de arts een beslissing nam. Uitzondering hierop is een arrestant met hoofdpijn, aldus S. Volgens S. kun je snel genoeg zien of iemand een arts nodig heeft of niet.

S. heeft aangegeven dat het mogelijk is dat zij op de bewuste avond op een andere post heeft gezeten.

Op 23 februari 2010 heeft arrestantenbewaarder Y. onder meer verklaard dat hij verzoeker niet kent en dat hij zich niets van de hele situatie kan herinneren. Volgens Y. blijven

extreme gevallen hem normaal gesproken wel bij. Arrestantenbewaarders proberen een arrestant met klachten zoals die in dit geval zijn geschetst, te helpen, tenzij de arrestant dit zelf tegenhoudt, aldus Y. Wanneer er sprake is van een dreigende situatie wordt er volgens Y. sowieso een arts opgeroepen.

Politieambtenaar Sl., die op 7 juni 2008 een proces-verbaal van verhoor heeft opgemaakt, heeft onder meer verklaard dat hij het onderzoek naar diefstal heeft gedaan en verzoeker in dat kader ging verhoren. Volgens S. wilde verzoeker niet verhoord worden en bleef verzoeker in bed liggen. S. heeft verklaard dat hij zich niets kon herinneren van de cel, die besmeurd was met bloed.

Met betrekking tot de registratie in HKS

Politieambtenaar K. heeft op 22 februari 2010 onder meer verklaard dat hij dacht verschillende keren met verzoeker in aanraking te zijn geweest. Verzoeker is een verbaal en fysiek gewelddadig persoon, aldus K.

K. wist zich niet meer te herinneren of hij ooit heeft geregistreerd dat verzoeker sero-positief zou zijn. Volgens K. heeft verzoeker in het verleden geschermd met het feit dat hij sero-positief was en is het aannemelijk dat een dergelijke opmerking in een proces-verbaal is opgenomen. K. heeft gesteld dat wat hij in een proces-verbaal verwerkt, naar waarheid is opgemaakt. Bepaalde veranderingen omtrent de persoon worden dan vervolgens in HKS geregistreerd, zoals vuurwapengevaarlijkheid of ziekte. De registratie wordt uitgevoerd op de afdeling HKS en alle processen-verbaal komen volgens K. automatisch op deze afdeling terecht.

VISIE VERZOEKER

Verzoekers raadsman heeft bij brief van 25 mei 2010 gesteld dat er in het APU onvolledige registratie heeft plaatsgevonden van hetgeen is voorgevallen. Volgens de registratie zou verzoeker eenmaal om een arts hebben verzocht, terwijl verzoeker zeer vaak en met nadruk om een arts heeft verzocht. Volgens de raadsman is het onverklaarbaar dat de arrestantenverzorgers de ernstige beenwond niet hebben geregistreerd en dat deze evenmin is opgemerkt door de arrestantenverzorgers.

Door het ontbreken van adequate medische zorg, is de wond niet binnen de vereiste zes uren gehecht, waardoor een ontsierend rood litteken is ontstaan, aldus de raadsman.

De raadsman heeft voorts gesteld dat uit het ambtelijk verslag van K. niets blijkt van de herkomst van de melding dan wel registratie van de HIV-besmetting. Het verhaal rond de HIV-besmetting is onjuist en uit de lucht gegrepen, aldus de raadsman.

Verzoeker heeft zelf benadrukt dat hij niet sero-positief is en heeft gesteld dat het absolute onzin is dat hij politieambtenaren in Eindhoven heeft bedreigd met het feit dat hij

sero-positief zou zijn.

OORDEEL NATIONALE OMBUDSMAN

I. De medische zorg

1. Het vereiste van bijzondere zorg houdt in dat overheidsinstanties aan personen die onder hun hoede zijn geplaatst de zorg verlenen waarvoor deze personen, vanwege die afhankelijke positie, op die overheidsinstanties zijn aangewezen.

Dit vereiste betekent onder meer dat de politie omstandigheden moet creëren, waarin de gezondheid en het welbevinden van een burger die is aangehouden op het vlak van medische zorg zo veel mogelijk zijn gewaarborgd. In de Ambtsinstructie is hiertoe opgenomen dat de politie met de arts overlegt in het geval er aanwijzingen zijn dat een ingeslotene medische bijstand heeft. De politie overlegt eveneens met de arts indien de ingeslotene zelf om medische bijstand vraagt.

2. Gelet op de verklaringen van de artsen, is vast komen te staan dat verzoeker na zijn insluiting in het APU te Houten een verwonding aan zijn been heeft opgelopen en dat deze wond niet meer te hechten was toen hij op 7 en 8 juni 2008 door een arts is gezien.

De korpsbeheerder heeft gesteld dat in het APU niet is geregistreerd dat verzoeker een beenwond had. De Nationale ombudsman hecht weinig waarde aan de registratie, nu hierin vermeld staat dat verzoeker eenmaal door een arts is gezien en eenmaal om een arts heeft verzocht, terwijl hij daadwerkelijk driemaal door een arts is gezien. Voorts heeft geen van de betrokken politieambtenaren zich iets kunnen herinneren over verzoeker. Er moet dan ook worden geconcludeerd dat niet vast is komen te staan of verzoeker om een arts heeft verzocht, en zo ja, wanneer hij dat heeft gedaan.

Gelet op het proces-verbaal van verhoor van 7 juni 2008 is wel vast komen te staan dat verzoeker zijn cel met bloed had besmeurd. De Nationale ombudsman oordeelt dat op het moment dat de arrestantenverzorgers constateerden dat verzoekers cel onder het bloed zat, zij op dat moment hadden moeten nagaan hoe het heeft kunnen gebeuren dat verzoeker zo lang met een open wond op cel heeft gezeten. De uitkomsten hiervan hadden zorgvuldig moeten worden vastgelegd, zodat later geen discussie zou kunnen ontstaan over de medische zorg aan verzoeker.

Door een zeer onzorgvuldige registratie en het niet nagaan wat er in de nacht van 6 op 7 juni 2008 met verzoeker is gebeurd, heeft de politie het vereiste van bijzondere zorg geschonden. Uit mutaties van de politie kan worden afgeleid dat verzoeker zich in de betreffende nacht vervelend en recalcitrant heeft gedragen. Dit kan een verklaring zijn zijn maar geen rechtvaardiging voor het feit dat de politie verzoeker niet de aandacht heeft gegeven die nodig was.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. De registratie in HKS

1. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat overheidsinstanties bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Dit betekent dat wanneer er gegevens over een persoon in HKS worden opgenomen, de politie er zeker van dient te zijn dat deze gegevens juist zijn.

2.1 De Nationale ombudsman acht het redelijk dat de politie ermee bekend wil zijn of een verdachte al dan niet sero-positief is. Zeker in het geval van verzoeker, aangezien hij er een nare gewoonte van lijkt te maken politieambtenaren vooral in het gezicht te spugen.

Ingevolge het landelijk afsprakenboek HKS mag een persoon in dit systeem worden vermeld indien hij HIV heeft. De Nationale ombudsman overweegt dat wanneer de politie dergelijke gegevens in HKS registreert, wel moet vaststaan dat iemand daadwerkelijk HIV-besmet is.

2.2 In dit geval is niet precies duidelijk geworden op basis van welke informatie verzoeker als sero-positief in HKS is geregistreerd. Aanleiding voor deze registratie zou het ambtelijk verslag van politieambtenaar K. zijn. De Nationale ombudsman acht dit verslag onvoldoende concreet. Het was K. immers ambtshalve bekend dat verzoeker besmet was, maar hoe K. aan deze informatie is gekomen, is onduidelijk. De Nationale ombudsman acht deze informatie dan ook onvoldoende om als basis te dienen voor een registratie in HKS.

Ook wanneer verzoeker zou hebben bedreigd met zijn besmetting, is het voorstelbaar dat de politie dit wil vastleggen. Wanneer de besmetting echter onvoldoende vaststaat, moet de registratie beperkt blijven tot een registratie in het bedrijfsprocessensysteem, in plaats van een registratie in HKS.

Nu niet vaststond dat verzoeker daadwerkelijk besmet was met HIV (hetgeen achteraf ook niet het geval bleek te zijn), had de politie hem niet als HIV-besmet in HKS mogen registreren. Hiermee is het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving geschonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Utrecht is gegrond ten aanzien van:

- het onthouden van medische zorg, wegens schending van het vereiste van bijzondere zorg;
- de registratie in HKS, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking.

Achtergrond

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.